

Arreskov.

Synonymer. Arreskov Gravensten, Arreskovæble.

Historie. H. C. Bredsted skriver i sin Pomologi, at Sorten skal være opelsket af Frø af Gårdmand og Sognefoged Christian Pedersen i Brændelydinge i Brahetrolleborg Sogn, og Æren for dens Udbredelse tilkommer Gartner Hansen ved Arreskov Slotshave på Fyn. I 1860 tildeltes Sorten Sølvmedalje af det nuværende Det kgl. danske Haveselskab. Man regner med, at Arreskov er fremkommet omkring 1850. Der findes nu mange gamle Træer af Sorten; om Modertræets Skæbne kan intet oplyses. Sorten er første Gang beskrevet af Haveselskabets dygtige og stærkt frugtavlinteresserede Gartner J. A. Bentzien i »Dansk Havetidende« i 1861 og under Navn af Gråstensæblet fra Arreskov. Herfra er Navnet Gråsten (Gravensteiner) i Forbindelse med denne Sort gået over i tysk Litteratur. Bredsted benytter Navnet Arreskov Gravensten, og C. Matthiesen har Arreskovæble. Frugtens Vellugt og smag placerer den i Klasse med Gråsten, hvorfor man har troet, at den var fremkommet som Frøplante af denne Sort. Derom foreligger der dog intet oplyst, og da man ikke af Ligheden eller Uligheden mellem de to Sorter kan slutte noget sikkert om deres eventuelle Slægtskab, er der intet Grundlag for at ville slå dem sammen; tillige er det uheldigt, da Arreskov så absolut er en særpræget Sort. I Fortegnelsen fra den store Frugtudstilling i 1875 kaldes Sorten Gråstener fra Arreskov; den var repræsenteret ved 9 Prøver. Nogen særlig stor Udbredelse har Arreskov ikke fået. I 1920 var den Nr. 30 i Planteskolerne efter Antal Æbletræer i Formering. I Frugthaverne udgjorde den dengang kun 0,7 Procent af Æbletræerne, og den nåede ikke at komme mellem de anbefalede Sorter. Under den nye Sortsundersøgelse er der kun noteret om få Træer af Sorten. I 1937 var den med 390 Træer Nr. 52 i Planteskolerne. I Sverige har A. nogen Udbredelse. Den er medtaget i »Norsk Pomologi«, men det angives, at den nu kun plantes lidt i Norge.

Træet.

I **Planteskolen** er Arreskov let at arbejde med, den giver smukke, kraftige og regelmæssige Træer med bred Krone.

Grundstamme. Sorten trives på alle de gængse Typer, under Hensyn til Træernes Størrelse og den noget sparsomme Frugtbarhed er der meget, som taler for at bruge svagtvoksende Underlag. Gul Metzger (Type IX) vil måske være egnet.

Beskrivelse af Træet. Unge Træer har en udbredt, lav Vækst senere får Træerne en høj, bred og tæt Krone. årsskuddene er tykke, middelkraftige og buede. Den lyst chokoladebrune Bark er delvis

Blomster af Arreskov, formindskede.

dækket af en fin grå Hårfilt. Barkporene er ikke meget iøjnefaldende. Bladene er store, tykke og ru, på Midten af Skuddene er de ovale og tilspidsede, i Enden af Skuddene er de derimod — som Reglen er — mere langstrakte og uregelmæssige; de er af en lys grøn Farvetone, på Undersiden stærkt gråfildede. Randen noget bølget og grovt rundtakket. Bladstilken er middellang og tyk, Akselbladene store og brede. Frugtknopperne er små, rundagtige; Sorten danner kødede Frugtsporer. Blomstringen finder Sted sent på Sæsonen. Blomsterknopperne er svagt rosa, Blomsterne er store, næsten hvide og med smalle Kronblade — (Gråsten har meget brede Kronblade). Kromosomtallet er 34, og Blomsterstøvet er godt; Sorten befrugtes af sentblomstrende Sorter som Cox's Orange og Cox's Pomona m fl., men den er ikke meget villig til at sætte Frugt.

Dyrkningsforhold. Træer af Arreskov kan blive meget store og brede, »30-årige Vildstammetræer har en Krondiameter på 10 m«, Slutafstanden for sådanne Træer må være indtil 16 m. »Et Dværgtræ blev ryddet som

60-årigt, det var da 13 m i Diameter«. Træerne kan blive gamle, »et 32-årigt Dværgtræ er i sin bedste Alder«. Sorten har tidligt Løvfald og modner Veddet godt, den er hårdfør og kan for den Sags Skyld dyrkes overalt i Landet, men Træerne kræver godt Læ, da Frugterne meget let blæser ned. Trives på Jord af forskellig Beskaffenhed, men bedst på varm Vokseplads. Yngre Træer gødes sparsomt, frugt bærende Træer gødes stærkere, og »rigelig Kaligødning giver smuk Farve på Frugten«. Beskæringen kan indskrænkes til meget lidt, da det gælder om ikke at modvirke Frugtbæringen. Arreskov bruges vel sjældnere til Indpodning i andre Sorter, hvorimod den ikke sjældent podes om; Cox's Orange anbefales hertil. Frugtbarheden er ikke stor for yngre Træer og er i det hele taget noget sparsom, men ret regelmæssig. I Forhold til Kronens Størrelse bærer Træerne for lidt. Frugtudtynding bliver der ikke ofte Anledning til.

Forhold overfor Sygdomme og Skadedyr. Arreskov er en sund Sort, som er let at passe med Sprøjtning, da den tåler Kemikalierne godt; en Medarbejder, anbefaler dog Forsigtighed med Svovlmidler. Kræft

8-årigt Vildstammetræ, 3 m højt og 4 m bredt.

kan let angribe de unge Træer, men de vokser som Regel fra Angrebet. Skurv kan være ret slem, men holdes let nede, hvorved Kræften indirekte bekæmpes. Kan angribes slemt af Frugtskimmel og Spindemider.

Frugten.

Størrelsen. Stor, kan være meget stor på kraftige Træer, men der forekommer **ofte** middelstore **til** små, uensartede Frugter. **6—7 cm** høj og **8—9 cm** bred.

Formen. Bred Ægform. Bugen sidder på Midten eller derunder. Stilkenden meget bred og Bægerenden som Regel tilspidset. Frugten udpræget skæv. Små Frugter ofte meget regelmæssige og afrundede, medens store Frugter tit er uregelmæssige og kantede ved Stilk og Bæger. Er et pænt, men af Størrelse noget for variabelt Æble af for bleg Farve.

Farven. Den grønne Grundfarve er allerede på Træet mere eller mindre skjult af et hvidligt Overtræk, som især er udviklet ved Frugtens Stilkende og her kan danne store, sammenhængende Partier. Senere bliver Farven gul. Nogle Frugter er helt uden Dækfarve, andre har en gulorange Solside med Striber og Stænk' af rødt. Så stærkt farvede Frugter som dem på Farvetavlen viste er ikke almindelige. Huden tyk, fedtet, først efter Afpudsning noget glinsende. Hudpunkterne er få, men store og på Solsiden omgivet af en gul Ring. Frugten er tilbøjelig til at danne Korkceller, der i Stilkgruben danner en meget karakteristisk ru og sprukken Rust, der sammen med Formen og Duften gør Sorten let kendelig.

Bægeret er middelstort, lukket eller halvåbent. Bægerbladene er brede, spidse og grønne. Bægerhulen er lille og uregelmæssig, omgivet af små Folder og Ribber, af hvilke fortsætter ned over Frugten og gør denne lidt kantet. Støvtrådene sidder under Midten i det korte og brede Bægerrør. Griflerne korte og kun sammenvoksede et lille Stykke, moderat hårede.

Stilken kort og tyk, ofte meget fortykket ved Basis; den sidder i en bred Grube, der dog kan være fyldt helt ud, ligesom en Kødsvulst kan forekomme. De ovennævnte Korkdannelser kan give Anledning til Forekomst af Revner, som let fører til Rådden-skab.

Kødet er først grønligt, senere gult med grønne årer. Det er fast og noget tørt, men med en udmærket sødlig og aromatisk Smag. Lugten er stærk og fin.

Kærnehuset er løgformet. Kamrene er af forskellig Størrelse og næsten åbne mod Aksen; denne kan gå helt op til Bægerrøret. De kanelbrune, lange store og spidse Kærner er som Regel flade og ikke altid godt udviklede.

Modningstid. Afplukningen af Frugten, der modner uens, begynder først i Sept., og der må helst plukkes ad flere Gange for at hindre stærkt Frugtfald. De først plukkede Frugter kan sælges med det samme, medens sent plukkede kan gemmes til ind i Oktober. Bør ikke gemmes for længe, da Frugten let bliver melet. Nogen egentlig Opbevaring bliver der altså ikke Tale om; skal holde sig bedst ved at henstå i fri Luft.

Anvendelse. Arreskov er et godt Spiseæble, der af Medarbejderne karakteriseres lige fra »ikke godt« til »dejligt«. Nogle finder, at Duften minder for meget om Gråsten, da Smagen ikke svarer dertil. Som egentlig Madæble kommer Sorten ikke i Betragtning. Den angives at være god til Most, Marmelade og Tørring.

Handelsværdien er i Reglen lavere, end Kvalitet og Udseende berettiger til. Frugten må behandles omhyggeligt, da den ellers får dårligt Udseende. Giver mange Sorteringer; pakkes med Forsigtighed.

Dyrkningsværdi.

Til Erhvervsdyrkning er denne Sort næppe rentabel nok, idet Træerne fylder for meget i Forhold til deres Frugtudbytte, ligesom Prisen på Frugten heller ikke er særlig tilfredsstillende. Arreskov hører mest hjemme i større Privathaver, hvor der er Plads, og hvor man ønsker et vellugtende og velmagende Æble, før Gråsten bliver moden.

Arreskov. 32-årigt Vildstammetræ i Frugthaven ved Bregentved, 7,5 m højt og 8 m bredt.